

Miért kell előválasztás? És milyen előválasztás kell?

A Méltányosság Politikaelemző Központ állásfoglalása

2013-ban – a történeti hűség kedvéért érdemes leszögezni: jóval korábban, mint bárki más – a Méltányosság Politikaelemző Központ előállt az ellenzéki pártok körében történő [előválasztás](#) gondolatával. A gondolat – persze nyilván tőlünk függetlenül is – az elmúlt évek során gyökeret vert az ellenzék berkeiben; újabb és újabb érvék születtek mellette, igaz ellene is. Most, hogy közelednek a 2018-as választások, és abból kiindulva, amit a témával kapcsolatban látunk, néhány mondat erejéig visszatérünk felvetésünkre.

Először is úgy tűnik: az előválasztás ötlete sem nem tudott áttörni, sem nem „tudott” lekerülni a közélet napirendjéről. Tulajdonképpen folyamatosan ott lebeg; lehet, hogy lesz belőle valami, de az is lehet, hogy nem.

Nyilvánvaló, a kérdést – valamilyen irányban – az aktuális pártérdekek fogják eldönteni; magyarul az, hogy lesz-e olyan tekintélyes ellenzéki vezető, párt, vagy vezetők, pártok, aki és amelyek ezt a gondolatot keresztül tudják (akarják) vinni.

A Méltányosság eredeti javaslata döntően a személyi tényezőre, a miniszterelnök-jelölt kiválasztására koncentrált. Úgy tűnik, ez a szempont az idők során háttérbe szorult. Botka

László nemrégiben történt bejelentkezése a miniszterelnök-jelölt szerepébe mintha azt mutatná: az előválasztást a fontos szereplők egyike nem feltétlen kívánja kiterjeszteni Orbán Viktor kihívójának kiválasztására.

Az MPK úgy ítéli meg, hogy az előválasztás legfontosabb dimenziója a miniszterelnök-jelölt előválasztással történő kiválasztása. Eredeti koncepciónk ezért azt az ötletet is tartalmazta, hogy a végső jelöltet egy – akár többfordulós – televíziós vitában válasszák ki. Akkor is megindokoltuk, és most is elmondjuk: az ellenzék megújulásának fontos feltétele, hogy az eddig a nyilvánosság előtt elbagatellizált ellenzéki különbségek nyílt vitában derüljenek ki. A közvélemény „úgy tudja”, hogy bár vannak viták az ellenzék pártjai között, de a nagy kérdésekben (például az Orbán-kormány leváltása) egyetértenek. Ez azonban csak „bemondásra” hihető. Mi van akkor, ha a különbségek nagyobbak, mint gondolnánk? S mi lenne akkor, ha az esélyes jelöltek ezeket a különbségeket a TV képernyőjén tisztáznák?

Jót tenne mindez a meglehetősen befagyott ellenzéki politizálásnak. Ezért szerintünk az egész kérdésnek ez a kulcsa. Ha nincs miniszterelnök-jelölti vita, az egész előválasztás lényege veszik el.

Tudjuk persze, hogy az előválasztás olyan országokban létezik (Egyesült Államok, Franciaország), ahol az ellenzék és a kormányt is egy-egy nagyobb párt alkotja. A magyar ellenzék pedig szétagolt. Ám szándékosan vált szétagolttá. Ha pedig így van, akkor ehhez a sokszólamúsághoz is alkalmazkodni kell, s erre a helyzetre kell kitalálni újszerű koreográfiát.

Ami egyben akár innováció is lehetne. Merthogy a hazai közvélemény (beleértve az ellenzék híveit is) szkeptikus az ellenzék megújulási lehetőségeit illetően, és nagyon sokan nem hisznek az ellenzék 2018-as választási győzelmében. Egy ilyen – az ellenzék szempontjából – depressziós időszakban messze nem elég a retorika folyamatos radikalizálása, vagy (másképp) jó szakpolitikai anyagok írása. Az ingerküszöbön – különböző okokból – ezek nem feltétlen jutnak el. Egy jól kitalált és intézményesített, az ellenzék arculatát, politikáját merőben új módon bemutató televíziós vita igen. A dolog kockázatos is persze, de az ellenzék pillanatnyilag csak egy ilyen kockázatos lépéssel kerülhet fel újra a sakkasztalra.

A Méltányosság Politikaelemző Központ egy ilyen típusú előválasztás híve.

